

روسیه زمانی اس ۳۰۰ را تحویل می دهد که ایران به سمت مدیریت رابطه با آمریکا برود

سرویس روسیه/خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس روسیه :

نویسنده : حسین علایی

وضعیت کنونی جغرافیای نظامی منطقه به ویژه در حوزه خلیج فارس و استقرار موشک های پاتریوت آمریکا در چها کشور عربی به موازات افزایش رایزنی امریکا با اعراب برای افزایش فشار بر ایران ، تذکر کارشناسان سیاسی و نظامی کشور برای بررسی مداوم این تحرکات را در پی داشته است.

حامد طبیبی: صرف نظر از سفر دوره ای وزیر خارجه آمریکا به منطقه و سخنان تنش آفرین برخی مقامات عربی، مواضع اخیر روسیه و چین در حوزه دیپلماسی و همکاری های نظامی مانند تحویل موشک های اس ۳۰۰ لزوم بازتعریف برخی روابط را اجتناب نا پذیر ساخته است. دکتر حسن علایی فرمانده پیشین ستاد مشترک سپاه و از تحلیلگران جغرافیای نظامی و سیاست خارجی به پرسش های «خبرآنلاین» در این باره پاسخ داد. ادامه…

سفر اخیر هیلاری کلینتون به منطقه به موازات اظهار نظرهای ستیزه جویانه برخی مقامات عربی در کنار استقرار سامانه ضد موشکی پاتریوت در کشورهای عربی، این گمانه زنی را در پی داشت که با چراغ سبز کشورهای عربی منطقه به امریکا، جغرافیای نظامی خلیج فارس در حال بر هم خوردن بر عیله ایران است. چقدر این موضوع را تحت تاثیر دخالت قدرتهای خارج از منطقه در راستای پیشبرد تاکتیک «ایران هراسی» و چقدر از آن را تحت تاثیر اراده خود کشورهای عربی به ویژه عربستان می دانید؟ برنامه استقرار موشک های پاتریوت در چهار کشور عربی کویت، بحرین، قطر و امارات به دنبال برنامه ای است که آمریکا از سال ها قبل برای منطقه در نظر گرفته بود و پس از اینکه با روسیه در مورد عدم استقرار سپر موشکی آمریکا در کشورهای چک و لهستان به توافق رسید به روسیه در مسئله هسته ای ایران امتیاز داد تا بتواند جبهه وسیع تری را علیه ایران ایجاد کند. این کشور موشک های پاتریوت را به بهانه مقابله با تهدیدات موشکی ایران در کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس مستقر کرده است. در واقع هم آمریکا و هم روسیه برنامه هسته ای ایران را به عنوان یک ابزار برای حل مشکلات خود در منطقه و در مناقشات بین المللی به کار گرفته اند. ادامه…

علائم این بازی با کارت ایران در کجا نمود یافته است؟ روسیه با رفتاری که در مسئله هسته ای ایران در پیش گرفته به چند هدف دست یافت. از یک سو توانست مانع استقرار سیستم دفاع ضد موشکی امریکا در چک و لهستان – که آن را تهدیدی علیه امنیت خود می دانست – شود. همچنین راه اندازی نیروگاه بوشهر را برای چندمین بار به تاخیر انداخت و در تازه ترین اقدام منافع طلبانه خود، تحویل موشک های اس ۳۰۰ به ایران را که ظاهرا بخشی از پول آن را نیز دریافت کرده بود تا کنون به تاخیر انداخته و به نظر می رسد به دنبال منتفی کردن آن است. امریکا نیز به بهانه جهانی به دنبال ایجاد اجماع بر ضد ایران و هر چه محکم تر کردن روابط اقتصادی، سیاسی و نظامی خود با اعراب است و به این شکل حضور نظامی خود در منطقه را افزایش داده است.

آمریکا به طور معمول فروش سلاح به اعراب را در دستور کار قرار داده و حتی سلاح هایی که کاربرد خاص دارند را به بهانه مقابله با آنچه تهدیدات ایران می نامند به کشورهای عربی فروخته و می فروشد . چرا در ماه های اخیر این روند تشدید شده و آنها به سراغ دامن زدن فضای نظامی اطراف ایران رفته اند؟ این اقدام از قبل در دستور کار ایالات متحده بود و موشک های پاتریوت از قبل در اسرائیل و عربستان مستقر شده بود اما اخیرا تعداد کشورهای میزبان آن افزایش یافته و این مساله بی ارتباط با طرح احتمالی جدیدی که تیم مشاوران نظامی اوباما در دستور کار قرار داده نیست. به هر حال با تغییر تیم سیاست خارجی، رویکرد ایالات متحده نیز تفاوت هایی کرده است که تا حدودی مورد تحلیل قرار گرفته است.

ویژگی موشک های پاتریوت یا همان موشک های ضد موشک چیست؟ این نوع موشک از زمانی که در جنگ دوم خلیج فارس، امریکا تصمیم به حمله به عراق گرفت در منطقه مستقر شد که در واقع نوعی موشک ضد موشک برای حفاظت از حملات موشکی کشور مهاجم به حساب آمده و نسل جدید آن با دقت بالا عمل می کند. این موشک ها کارایی خود را در جنگ های سابق نشان نداده بود و مشخص بود که دارای اشکالات جدی هستند. به نظر می رسد ایالات متحده آرام آرام این اشکالات را بر طرف کرده و چون هزینه تحقیقات نظامی و تولید سلاح در آمریکا بالا بوده و بخشی از آن را کشورهای پولدار باید بپردازند، کشورهای عربی منطقه که جزو پولدارترین کشورهای جهان به شمار می روند بهترین بازار برای فروش سلاح به شمار می روند. به بیان دیگر ایالات متحده می تواند با فروش سلاح های خود به آنها بخش زیادی از هزینه های خود به ویژه در بخش تحقیقات دفاعی و توسعه جنگ افزار های نوین را از آنها تامین نماید. بنابراین استقرار چنین موشک هایی در کشورهای کوچک منطقه، سه هدف اصلی مد نظر ایالات متحده را تامین می کند. نخست بخشی از نیازمندی های مالی امریکا را تامین کرده، دوم اینکه کشورهای حوزه خلیج فارس را از نظر سیاسی و تا حدودی نظامی مقابل ایران قرار داده و سوم این کشورها را هر چه بیشتر به ایالات متحده وابسته می کند.

منظور شما از وابستگی چیست؟ وابستگی سیاسی یا نظامی؟ هر دو مورد با این اقدام آمریکا قابل دسترسی است اما در حوزه نظامی وقتی تجهیزات نظامی پیشرفته از کشوری وارد می شود، وارد کننده برای تامین قطعات یدکی، آموزش و سایر مسائل نیازمند کمک کشور صادر کننده هستند و یک وابستگی تازه ایجاد می شود.

وضعیت نظامی اعراب در مقایسه با ایران چگونه است؟ در ایران پس از جنگ تلاش هایی در حوزه ساخت جنگ افزار صورت گرفت و شما هم که روزگاری سمت ارشد نظامی داشتید به دنبال این مساله بودید و در دولت گذشته هم در وزارت دفاع پروژه هایی در دستور کار قرار گرفت که امروز به بهره برداری می رسد . وضعیت بالانس نظامی منطقه به چه صورت است؟ ایران باید چه کند که بالانس نظامی حفظ شود؟

با توجه به تلاش هایی که ایران در این حوزه داشته، پیشرفت های نظامی قابل توجهی به دست آمده است. در عین حال موضوعات دیگری بر این موازنه اثر گذار است. ایران باید با کشورهای عربی به طور دائم در تعامل باشد و به آنها اطمینان داده شود که فعالیت های نظامی ما در مقابل تهدیداتی است که آمریکا و اسرائیل انجام می دهند. این که توانمندی های ایران در کنار کشورهای منطقه قرار دارد و ایران آنها را دوست و برادر خود می داند . حتی به آنها گفته شود می توانند بخشی از نیازمندی های تسلیحاتی خود را از ایران تامین کنند . اما نکته اصلی این است که سیاست دفاعی و بین المللی کشورهای عربی در ارتباط با امریکا قابل تعریف است . برای اینکه سیاست ایران هراسی به کنار گذاشته شود ایران باید به گونه ای رفتار کند که آمریکا نتواند این مساله را در خصوص ایران به پیش ببرد. این امر اهمیت بیشتری در حفظ موازنه نظامی منطقه دارد.

این رفتار باید حاوی چه مولفه هایی باشد؟ نباید به آمریکا اجازه داده شود از کارت ایران برای حل مشکلات خود در منطقه استفاده کند. ایران باید رفتار سیاست خارجی آمریکا را مدیریت کند نه اینکه این آمریکا باشد که ایران را به موضع انفعالی بکشاند.

از تعامل سخن گفتید. به رغم موضع گیری هایی که بارها مسئولان ایرانی در قبال اعراب داشته اند و توانمندی های ایران را در خدمت صلح منطقه اعلام کرده اند، شرایط ارتباط با این کشورها مطلوب نیست. وزیر خارجه عربستان اواخر سال گذشته در دیدار کلینتون بی سابقه ترین مواضع را در قبال ایران اتخاذ کرده و خواستار راه حل سریع تر از تحریم شد

که مشخص بود منظور او چیست. چقدر دیپلماسی ایران در این حوزه توانسته مانع سوق داده شدن اعراب به سمت امریکا شود؟ یکی از وظایف دیپلماسی، کاستن از کشورهای دشمن و افزودن به تعداد کشورهای دوست است و در جاهایی که مخاصمه در روابط بین المللی ایجاد می شود، دیپلماسی باید به کاهش آن کمک کند. کشورهای عربی خود را با آمریکا تطبیق می دهند بنابراین نوعی از دیپلماسی از سوی ایران موثر یا اصطلاحاً فعال خواهد بود که بتواند دیپلماسی امریکایی ها را مدیریت کند. نکته بعدی این است که سیاست خارجی که در ۴ سال گذشته در دستگاه اجرایی دنبال شده شان و وزن ایران را در مناسبات بین المللی تنزل داده است. سیاست دولت نتوانسته مشکلات روابط بین المللی ایران را حل کند. بر این اساس باید گفت که سیاست خارجی ایران در حالت ضعف به سر برده و نیاز به باز سازی و بازنگری است. این سیاست بر سایر مولفه های سیاست خارجی مانند قدرت نظامی، نفوذ منطقه ای و بین المللی و ... اثر گذار است. با توجه به عدم تحویل موشک های اس ۳۰۰ و تاخیر راه اندازی نیروگاه بوشهر فکر می کنید نگاهی که دیپلماسی دستگاه اجرایی به این کشورها تحت عنوان نگاه به شرق دنبال می کند و همچنین روابط نظامی و حساب کردن بر قدرت آنها در حوزه نظامی و دیپلماسی چقدر برای ایران سودمند است؟ چین و روسیه چقدر می توانند بر سیاست های منطقه ای اروپا و آمریکا مخصوصاً در حوزه نظامی اثر بگذارند؟ تجربه تاریخی در مساله هسته ای ایران یا خرید سلاح و جنگ افزار نظامی از روسیه نشان داده که این کشور به ایران به عنوان ابزاری برای حل مشکلات خود با آمریکا نگاه می کند نه به عنوان کشوری که با ایران تبادل اقتصادی، فنی و نظامی دارد. رفتار روسیه با ایران در چارچوب سیاست های روسیه قابل تعریف است. اگر ایران فکر کند که روسیه یا چین برای دفاع از ایران در مقابل ایالات متحده یا اروپا و رژیم صهیونیستی می ایستد این تفهیم روابط بین الملل و دیپلماسی و وضعیت فعلی جهان است. روسیه بهترین استفاده را از ضعف های ایران می کند تا بتواند مشکلات خود را حل کند. اما دستگاه دیپلماسی و مسئولان دولت این مساله را رد کرده و موضع این کشورها در قبال تلاش غربی ها برای اعمال تحریم های تازه بر ضد ایران را نشانه این اثرگذاری دانند. مثال عینی برای این ادعای خود دارید؟ موضع روسیه در جریان نا امن شدن مسیر پاکستان برای نیروهای ناتو نمونه روشنی است. روسیه حاضر شد پایگاه هوایی در اختیار نیروهای ناتو قرار دهد که تدارک نیروها از این پایگاه صورت گیرد. روسیه به ماهیگیر خوبی در اوضاع فعلی خاورمیانه و آسیای مرکزی تبدیل شده است. به نظر شما روسیه سیستم اس ۳۰۰ را در اختیار ایران قرار می دهد؟ آخرین موضع آنها این بود که اگر تحویل این موشک ها توازن منطقه را به هم بزند آن را به ایران نخواهند داد. روسیه به منافع قدرت های بزرگ اولویت می دهد یا روابط نظامی و اقتصادی با ایران؟ روسیه در شرایط فعلی به دنبال واگذاری این موشک ها به ایران نیست و به نظر می رسد که روسیه در شرایطی موشک را به ایران می دهد که نگران باشد ایران به سمت حل مشکلات فی مابین با آمریکا حرکت می کند. در آن زمان است که روسیه این سلاح را به ایران واگذار می کند. بنابراین هر چه تنش میان ایران و ایالات متحده بیشتر شود روسیه نیز به همان میزان از آن بهره برده و از ایران در عمل فاصله خواهد گرفت. آقای علایی چقدر اتفاقات اخیر را متأثر از موضع گیری مسئولان اجرایی در سخنرانی ها می دانید؟ یعنی اعلام موضع از طریق سخنرانی و تکیه نکردن بر دیپلماسی مذاکره به منظور اقناع اعراب، چقدر بر شرایط فعلی منطقه اثر گذاشته است؟ هر سخن مقامات رسمی باید هزینه های کشور را کاهش دهد و بر فوایدی که کشور از پخش آن دریافت می کند بیفزاید. مسئولان باید بپذیرند مانند یک سخنران معمولی و خارج از دولت نیستند که هر سخنی را می خواهند بر زبان بیاورند. هر سخن هزینه و فایده ای دارد. هر سخن اگر بتواند منافع ملی را افزایش داده و هزینه های کشور را کاهش دهد ارزشمند است. اما سخنانی که نتواند این شرایط را فراهم کند در حوزه بین المللی فاقد اثر ارزیابی شده و فقط هزینه های داخلی را افزایش می دهد. گفته می شود اگر از چهره هایی که برای اعراب شناخته شده هستند و نظام هم به آنها اعتقاد دارد در راس دستگاه دیپلماسی استفاده شود در رفتارهای کشورهای عربی موثر است. شما از مدیریت عملکرد آمریکا در دیپلماسی هم سخن گفتید. اگر به این گونه توصیه ها عمل نشود چه تبعاتی را در پی دارد؟ هزینه های ایران بالا می رود و شرایط فعلی ادامه می یابد. ظرف سال های اخیر بیشترین درآمد حاصل از فروش نفت به دست آمده اما به دلیل فشارهای خارجی و برخی کاستی های مدیریتی، نرخ رشد اقتصادی به پایین ترین سطح ممکن رسیده است. بنابراین هزینه ها بالا می رود و به تبع آن اعتبار ایران کاهش می یابد. امروز رییس جمهور ایران با کشورهای معدودی می تواند ارتباط داشته باشد و این مطلوب نیست. روابط با کشورها به هیچ عنوان برای تایید حاکمان آنها و حمایت از مواضع دیپلماتیک آنها نیست بلکه برای این است که منافع ملی ما حداکثر شده و مشکلات مرتبط نیز حل شود. رفتاری که دولت در سیاست داخلی و خارجی در پیش گرفته به بهبود شرایط کمکی نخواهد کرد و اثرات آن بر جغرافیای نظامی و سیاسی منطقه اجتناب ناپذیر خواهد بود. پایان پیام.